

LUNA DECEMBRIE

ZIUA ÎNTÂI

SFÂNTUL PROOROC NAUM

Sfântul Prooroc Naum era din Elcheseea, de cealaltă parte de Iordan, în dreptul Vegavariei, din seminția lui Simeon. Acesta, după Sfântul Prooroc Iona, a proorocit ninivitenilor, cum că cetatea lor se va pierde cu apă și cu foc; lucru care s-a și făcut. Pentru că ninivitenii, care se pocăiseră puțină vreme prin propovăduirea lui Iona, văzând că nu s-a împlinit asupra lor proorocirea acestuia, iarăși s-au întors la faptele lor cele rele dintâi și iarăși au pornit spre mânie îndelunga răbdare a lui Dumnezeu. Deci i-a ajuns pe ei această pierzare în chipul următor: era lângă Ninive un iezer mare de apă, care înconjură cetatea, și, făcându-se cutremur mare de pământ, s-a scufundat cetatea în iezerul acela; iar o parte a cetății, care rămăsese pe munte, ieșind foc din pustie, a ars-o.

Și așa s-a împlinit proorocirea lui Naum, pedepsind Dumnezeu pe poporul cel păcătos, cu judecata Sa cea dreaptă. Căci pe cei ce îi miluise în zilele lui Iona Proorocul pentru pocăința lor, pe aceia iarăși, după ce s-au răzvrătit, i-a pierdut mai pe urmă.

Sfântul Prooroc Naum a mai proorocit și altele din cele ce aveau să fie și a adormit cu pace, la patruzeci și cinci de ani de la nașterea sa, și a fost îngropat cu cinste în pământul său.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL ȘI DREPTUL FILARET CEL MILOSTIV

Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui, a zis Domnul nostru Iisus Hristos. Cuvântul acesta s-a împlinit cu fericitul Filaret cel milostiv, care, pentru mila cea multă ce avea pentru săraci, a dobândit

de la Domnul mare milă și răsplătire bogată în veacul acesta de acum și în cel ce va să fie, precum se va povesti în fericita lui viață.

În părțile Paflagoniei, într-un sat ce se numea Amnia, viețuia acest fericit Filaret, fiind de neam bun, din părțile Galatiei; pe tatăl său îl chema Gheorghe, iar pe mama sa Ana. De la aceștia, din copilărie, a învățat credința cea bună și frica Domnului, sporind în întreaga înțelepciune și în toată înfrumusețarea vieții celei pline de fapte bune. Și ajungând în vârstă desăvârșită, și-a luat soție cinstită, de bun neam și bogată, al cărei nume era Teozva, care adusese din casa părinților săi multă avere în casa lui. Și a avut trei copii: un fiu, întâiul născut, cu numele Ioan și două fiice, anume: Ipatia și Evantia.

Deci a binecuvântat Dumnezeu pe fericitul Filaret, precum odinioară pe dreptul Iov și i-a dăruit lui avere multă. Căci avea multe cirezi de vite, holde și țărini aducătoare de roade și îndestulare în toate. Hambarele lui erau pline de toate bunătățile pământeste; apoi robi și roabe care slujeau în casa lui erau foarte mulți. Și era Filaret în părțile acelea ca unul din oamenii cei slăviți.

Având fericitul bogății ca acestea prea multe și pe alții văzându-i necăjindu-se în mare lipsă și în sărăcia cea mai cumplită, s-a plecat spre îndurare, și umilindu-se cu sufletul, grăia către sine: „Au doar pentru aceasta am primit eu din mâna Domnului niște bunătăți ca acestea, ca singur eu să mă hrănesc cu dânsule și să le cheltuiesc spre îndulcirea și plăcerea pântecelui meu? Au nu voi împărți aceste bogății mari, care-mi sunt date de la Dumnezeu: săracilor, văduvelor, sărmanilor, scăpătaților și străinilor, pe care Domnul, la înfricoșata Sa judecată înaintea oamenilor și a îngerilor, nu se va rușina a-i numi pe dânsii frați, zicând: *De vreme ce ați făcut unuia dintre acești frați mai mici ai Mei, Mie Mi-ați făcut?* Apoi ce folos voi avea din averea aceasta, dacă o voi ține cu zgârcenie, în ziua judecății, care va fi fără milă pentru cei ce n-au făcut milostenie? Au doar în veacul ce va să fie, vor fi mie acestea mâncare și băutură fără de moarte? Oare hainele mele cele scumpe îmi vor fi mie îmbrăcăminte a nestricăciunii? Nicidecum. Pentru că grăiește Apostolul: *Dacă nimic n-am adus în lumea aceasta, arătat este că nici nu putem lua ceva.* Deci dacă nimic din averile acestea pământeste nu putem să ducem de aici, apoi mai bine este să le dau pe acestea înapoi lui Dumnezeu, prin mâinile săracilor și Dumnezeu nu mă va lăsa pe mine, pe femeia și pe copiii mei, pentru că mă încredințează pe mine și Proorocul David, zicând: *Mai tânăr am fost și am îmbătrânit și n-am văzut pe dreptul părăsit, nici sămânța lui cerând pâine*”.

Acestea grăind în sine fericitul Filaret, atât s-a făcut de milostiv către săraci, ca și un tată către fiii săi, hrănind pe cei flămânzi, adăpând pe cei însetați, îmbrăcând pe cei goi; pe cei străini primindu-i cu bucurie în casa sa și odihnindu-i cu dragoste.

Și s-a făcut acest cinstit bărbat asemenea lui Avraam cel de demult, primitorul de străini, și lui Iov, iubitorul de săraci. Drept aceea, un luminător ca acesta, fiind împodobit cu untdelemnul milostivirii, nu se putea ține sub obroc, ci, ca o cetate ce stă deasupra muntelui, s-a făcut arătat și preamărit prin toată partea aceea; și către el, ca spre o cetate a scăpării, alergau cu sânguință toți săracii și scăpătații. Și oricine avea trebuință de ceva de la dânsul, ori de bou, ori de cal, ori de asin, ori de haine, ori de hrană, sau de orice fel de lucru, îi da. Și casa lui Filaret era pentru cei prizoniți de setea sărăciei, un izvor nesecat. Și cu cât el da milostenie, cu față veselă și cu socoteală iubitoare de bine, cu atât și Domnul Cel bogat dăruitor, mai mult îi înmulțea bunătățile lui.

Iar urătorul de bine și vicleanul diavol a zavistuit asupra faptei bune a bărbatului acestuia și a cerut de la Dumnezeu stăpânire ca să-l ispitească, ca și pe Iov cel de-a pururea pomenit, zicând așa: „Nu este lucru de mirare dacă, din averile cele multe ce le are, miluiește pe cei săraci, dar dacă va ajunge în sărăcie și în strâmtorare și nu se va lăsa de fapta bună a milosteniei, atunci se va cunoaște bunătatea lui”.

Deci Dumnezeu, Care, ca un iubitor de oameni, toate le chivernisește spre folosul oamenilor, a îngăduit să vie ispită și asupra acestui bărbat drept, ca să se arate răbdarea lui, ca și a lui Iov cel de demult și, printr-o ispită ca aceasta, ca și aurul în topitoare lămurindu-se, să se arate vrednic lui Dumnezeu. Deci a dat voie diavolului să-l sărăcească, căci diavolul de la sine nu are nicidecum stăpânire ca să facă rău cuiva; numai Domnul sărăcește și îmbogățește, smerește și înalță, după cum zice Sfânta Scriptură. Deci dând Sfântul Filaret milostenie, după obicei, și împărțind mereu dobitoacele și celelalte avuții ale sale, a început a săraci. Însă nu și-a schimbat bunătatea și milostivirea către cei săraci, ci, neîncetat dădea din câte avea, celor ce le trebuiau.

În acea vreme, după voia lui Dumnezeu, au năvălit ismailitenii asupra părții aceleia, pe care înconjurând-o ca un vifor ce ofilește dumbrăvile și ca o văpaie ce arde munții, aducând multă nevoie și răutate, i-au răpit fericitului Filaret toate turmele de oi, de boi, de cai și de asini, făcând încă și mulți robi. Atunci acest bărbat milostiv a ajuns în atâta sărăcie, încât nu îi rămăsese decât numai o pereche de

boi și o vacă, un cal, un rob și o roabă. Iar toată cealaltă avere se împărțise; o parte, prin dreapta sa cea milostivă, la cei ce le trebuia, iar alta a fost robită de ismailiteni. Apoi chiar țarinile, holdele și viile lui le-au luat în stăpânirea lor vecinii și lucrătorii de pământ, care viețuiau împrejurul lui, unii cu rugămintele, iar alții cu sila; și nu i-a rămas lui mai mult decât casa în care locuia și o holdă.

Într-o sărăcie și nevoie ca aceea și într-atâtea ispite fiind acest bărbat bun, nicidecum nu s-a mâhnit, nici n-a cârtit și, ca un alt drept Iov, nimic n-a greșit înaintea Domnului, nici chiar cu buzele sale și n-a dovedit neînțelepciune față de Dumnezeu. Ci precum s-ar fi bucurat cineva de mulțimea bogăției sale, așa se veselea el de sărăcia sa, pe care o socotea ca pe o mare comoară, văzându-și mai lesnicioasă intrarea în împărăția lui Dumnezeu, decât a bogatului, după cuvântul Domnului care zice: *Cu greu va intra bogatul în împărăția cerurilor.*

Iar într-una din zile, fericitul Filaret, luând perechea de boi, s-a dus la holda ce-i rămăsese ca să o are. Și arând-o, lăuda cu bucurie și mulțimea lui Dumnezeu că începe după porunca Lui cea sfântă: *Întru sudoarea feței tale îți vei agonisi pâinea*, și cum că printr-o asemenea osteneală scapă de lene, care este învățătoare a tot răul.

Apoi își aducea aminte de cuvintele apostolului, care oprește pe cel leneș a mânca: *Dacă cineva nu voiește să lucreze, nici să nu mănânce.* Deci fericitul Filaret lucra pământul său, ca să nu se afle nevrednic de pâine. Și s-a întâmplat în aceeași zi unui țăran, ce-și ara și el holda sa, că, un bou al lui, tremurând foarte, a căzut fără de veste și a murit; iar omul, fiind în mare supărare, plângea amar și era nemângâiat, pentru că nici boii nu erau ai lui, ci îi dobândise de la un vecin. Și aducându-și aminte de fericitul Filaret, a zis: „De n-ar fi sărăcit milostivul și iubitorul acela de săraci, m-aș fi dus la dânsul și aș fi luat de la el, nu numai unul, ci chiar doi boi; iar acum, el fiind sărac și scăpătat, nu are ce să dea celor ce le trebuie. Însă mă voi duce la dânsul, ca măcar să se mângâiească împreună cu mine, să mă mângâie cu cuvintele sale și să-mi ușureze greutatea supărării și necazului meu”.

Deci luându-și toiagul său, a mers la Filaret și l-a aflat pe el la câmp arând și, închinându-i-se, i-a povestit lui cu lacrimi despre moartea bouului cum se întâmplase și de supărarea sa cea neașteptată. Iar fericitul Filaret, văzând pe om foarte supărat, îndată a desjugat un bou de la jug și l-a dat omului acela, zicând: „Ia, frate, acest bou al meu și mergând, lucrează cu el pământul tău și mulțumește lui Dumnezeu”. Iar acela, văzând milostenia fericitului, s-a închinat lui și a zis: „Domnul meu, mare și minunată este bunăvoirea ta, bineprimită

fie lui Dumnezeu milostivirea ta; dar nu este bine a despărți boul de soțul său, neavând nicidecum altul în locul său”. Iar dreptul a zis: „Ia, frate, boul ce ți se dă și mergi în pace, pentru că eu am la casa mea un alt bou”. Apoi omul, închinându-se fericitului până la pământ și luând boul, s-a dus slăvind pe Dumnezeu și dând mulțumire bărbatului aceuia milostiv.

Iar cinstitul Filaret luând boul cel rămas și punând rarița (plugul) pe umeri, mergea spre casa sa. Și când s-a apropiat de poartă, văzând femeia lui numai un bou mergând înainte și pe bărbat urmând și având rarița pe umeri, a zis către dânsul: „Bărbatul meu, unde este celălalt bou?” Iar el a răspuns: „Odihnindu-mă eu puțin și boii păscând, s-a despărțit unul dintr-înșii și s-a rătăcit, ori l-a luat cineva și l-a dus într-ale sale”.

Acestea auzindu-le, femeia s-a supărat foarte și grăbindu-se a trimis pe fiul său spre căutarea boului. Iar copilul, înconjurând multe câmpii și holde, a aflat boul cel căutat la jugul acelui țăran; și cunoscând dobitocul său, a zis cu mânie către țăran: „Răule și nedreptule lucrător de pământ, cum ai îndrăznit a pune sub jugul tău un dobitoc străin? De unde și cum ai luat boul acesta și l-ai înjugat cu al tău? Oare nu este boul acesta cel pe care l-a pierdut tatăl meu, iar tu aflându-l, ca un lup l-ai răpit și l-ai făcut al tău? Dă-mi boul, iar de nu, apoi ca un tâlhar vei fi osândit!”

Iar omul a răspuns cu glas blând copilului: „Nu te mânia asupra mea fiule, tu care ești fecior de bărbat sfânt, nici întinde mâinile asupra mea, căci nu ți-am greșit cu nimic, pentru că tatăl tău, milostivindu-se spre necazul meu și sărăcia mea, mi-a dat boul său mie, cu mână îndurătoare, de vreme ce boul meu umblând în jug și arând, fără veste a căzut și a murit”.

Iar tânărul, auzind cele grăite, s-a rușinat că a certat pe omul cel nevinovat și întorcându-se degrabă acasă, a spus maicii sale lucrul acesta. Iar ea, auzind, a strigat cu plângere: „Vai mie, vai mie, ticăloasei, femeia bărbatului celui nemilostiv!” Și rupându-și părul, a alergat la bărbatul său cu acest fel de strigare: „Împietritule cu inima și omule fără de omenie! Pentru ce ai cugetat să ne omori pe noi cu foamea mai înainte de vreme? Că iată, pentru păcatele noastre ne-am lipsit de toate averile noastre, iar Dumnezeu miluindu-ne pe noi păcătoșii, ne-a lăsat numai doi boi, cu care, lucrând, să ne hrănim copiii noștri. Iar tu, care viețuiai mai înainte în bogăție multă și care nimic nu lucrai cu mâinile tale, acum, fiind în sărăcie, te-ai lenevit a te osteni și a lucra pământul; se vede că voiești ca totdeauna să te odihnești cu tihnă în casă. De aceea, nu pentru Dumnezeu ai dat